پژوهشگاه
فضای مجازی

دفتر خاکستری ۳

پاسخ سریع
اسفند ماه ۱۴۰۳

آنچه بر روی رسید دستگاه پوز نوشته می‌شود بر اساس چه قانون یا مقرره‌ای است؟

پاسخ به سوال مطرح شده از سوی معاونت تنظیم مقررات مرکز ملی فضای مجازی

بسم الله الرحمن

آنچه بر روی رسید دستگاه پوز نوشته می‌شود بر اساس چه قانون یا مقرره‌ای است؟

پاسخ به سوال مطرح شده از سوی معاونت تنظیم مقررات مرکز ملی فضای مجازی

دفتر خاکستری (Quick Answer) **شمارهٔ سوم**

نویسنده: علی حکیم سیما

تمام حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به پژوهشگاه فضای مجازی است و استفاده از آن تنها با ذکر منبع مجاز است.
همچنین محتوای منتشرشده در این گزارش بیانگر دیدگاه رسمی مرکز ملی فضای مجازی نیست.

نشانی: تهران، سعادت آباد، خیابان علامه شمالی، کوچه هجدهم غربی، پلاک ۱۷
تلفن: ۲۲۰۷۳۰۳۱-۰۲۱
کد پستی: ۱۹۹۷۹۸۷۶۲۹

آنچه بر روی رسید دستگاه پوز نوشته می‌شود بر اساس چه قانون یا مقرره‌ای است؟

رسید پرداختی که از دستگاه‌های کارتخوان (POS) یا درگاه‌های پرداخت الکترونیکی صادر می‌شود، به‌عنوان مدرکی برای تأیید انجام تراکنش مالی شناخته می‌شود. این رسید اطلاعاتی مانند مبلغ پرداختی، شماره پیگیری، تاریخ و ساعت پرداخت و مشخصات پذیرنده را شامل می‌شود. اما اطلاعات درج‌شده روی این رسیدها تابع چه قوانین و مقرراتی است؟

رسید دستگاه کارتخوان و جایگاه آن در نظام مالیاتی

رسید صادرشده از دستگاه پوز به‌عنوان صورتحساب الکترونیکی نوع سوم شناخته می‌شود. این رسید صرفاً تأییدیه پرداخت وجه است و به دلیل نداشتن اطلاعات کامل خریدار و جزئیات کالا یا خدمت، از نظر مالیاتی برای خریدار سند قابل اعتباری محسوب نمی‌شود. در نظام مالیاتی ایران، صورتحساب‌های الکترونیکی به سه نوع تقسیم می‌شوند:

۱. صورتحساب الکترونیکی نوع اول (با اطلاعات کامل): شامل اطلاعات فروشنده، خریدار، مشخصات کالا یا خدمات، مالیات، تخفیف و جزئیات پرداخت.
۲. صورتحساب الکترونیکی نوع دوم: شامل اطلاعات کامل فروشنده و مشخصات کالا یا خدمات، اما فاقد اطلاعات هویتی خریدار.
۳. صورتحساب الکترونیکی نوع سوم (رسید پرداخت وجه): همان رسید دستگاه کارتخوان یا درگاه پرداخت است که تنها اطلاعات مربوط به تراکنش مالی را نشان می‌دهد.[۲۱]

---

۱. اصلاحیه آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده (۹۵) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۴۰۱/۰۱/۲۲ با شماره ۸۸۴۰۰ ر

۲. تا پایان سال ۱۴۰۴ رسید دستگاه کارتخوان بانکی یا درگاه پرداخت الکترونیکی کلیه مؤدیانی که عرضه‌کننده کالا و خدمت واحد هستند یا کالاها و خدمات مورد عرضه آنها مشمول نرخ مالیات بر ارزش افزوده یکسان می‌باشد، صورتحساب الکترونیکی محسوب می‌شود. (قانون تسهیل تکالیف مودیان جهت اجرای «قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان» ماده ۸ تبصره ۲)

قوانین و مقررات حاکم بر اطلاعات درج‌شده روی رسید کارتخوان

چندین قانون و مقرره بر اطلاعات درج‌شده روی رسیدهای دستگاه‌های کارتخوان نظارت دارند که مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از:

۱. ماده ۱۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده: این ماده مودیان را موظف می‌کند که در قبال عرضه کالا یا خدمات، صورتحسابی مطابق قانون نظام صنفی صادر کنند. همچنین در صورت استفاده از دستگاه‌های فروش، نوار دستگاه کارتخوان (رسید) جایگزین صورتحساب خواهد شد.[۳]
۲. ماده ۸ آیین‌نامه اجرایی ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم: این ماده تعریف و الزامات مربوط به صورتحساب‌های الکترونیکی را تعیین کرده و صدور و نگهداری آن‌ها را برای مودیان الزامی دانسته است.[۴] اصلاحیه این ماده در سال ۱۴۰۱، نحوه اجرای آن را شفاف‌تر کرده است.
۳. بند ۳-۳ دستورالعمل صدور صورتحساب الکترونیکی (آذرماه): این بند مشخص می‌کند که رسید دستگاه‌های کارتخوان به‌عنوان صورتحساب نوع سوم باید شامل اطلاعات زیر باشد[۵]:
- شماره پایانه (ترمینال)
- شماره پذیرنده
- شماره سوئیچ

---

۳. ماده ۱۹- مودیان مکلفند در قبال عرضه کالا یا خدمات موضوع این قانون، صورتحسابی با رعایت قانون نظام صنفی و حاوی مشخصات متعاملین و مورد معامله به ترتیبی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می‌شود، صادر و مالیات متعلق را در ستون مخصوص درج و وصول نمایند. در مواردی که از ماشین‌های فروش استفاده می‌شود، نوار ماشین جایگزین صورتحساب خواهد شد.
تبصره- کالاهای مشمول مالیات که بدون رعایت مقررات و ضوابط این قانون عرضه گردد، علاوه بر جرائم متعلق و سایر مقررات مربوط موضوع این قانون، کالای قاچاق محسوب و مشمول قوانین و مقررات مربوط می‌شود.

۴. ماده ۸- مودیان موضوع این آیین‌نامه باید در موارد فروش کالا و یا ارائه خدمات صورتحساب نوع اول یا نوع دوم حسب مورد به شرح زیر صادر و نگهداری نمایند:
درج شناسه کالا در صورتحساب معاملات الزامی می‌باشد.
۱- صورتحساب نوع اول باید دارای شماره سریال چاپی یا ماشینی حسب مورد، تاریخ و حداقل در برگیرنده اطلاعات هویتی شامل نام، نام خانوادگی یا نام شخص حقوقی، شماره اقتصادی، نشانی کامل و کدپستی فروشنده و خریدار و مشخصات کالا یا خدمات ارائه شده، مقدار و مبلغ آن باشد.

تبصره- در صورت فروش به مصرف‌کننده نهایی درج مشخصات خریدار از نظر این آیین‌نامه الزامی نمی‌باشد.
۲- صورتحساب نوع دوم که صرفاً در موارد استفاده از سامانه صندوق فروش (صندوق ماشینی (مکانیزه) فروش) صادره می‌شود باید دارای شماره سریال ماشینی، تاریخ و حداقل در برگیرنده اطلاعات هویتی شامل نام، نام خانوادگی یا نام شخص حقوقی، شماره اقتصادی، نشانی کامل و کدپستی فروشنده و مشخصات کالا یا خدمات ارائه شده، مقدار و مبلغ آن باشد.
در مورد بندهای ۱ و ۲ فوق تا زمانی که شماره اقتصادی صادر نشده است درج شماره یا شناسه ملی در صورتحساب الزامی است.

۳- صورتحساب نوع سوم (صورتحساب الکترونیکی) که دارای شماره سریال ماشینی، تاریخ و حداقل در برگیرنده اطلاعات هویتی شامل نام، نام خانوادگی یا نام شخص حقوقی، شماره اقتصادی، نشانی کامل و کد پستی فروشنده و خریدار و مشخصات کالا یا خدمات ارائه شده، مقدار و مبلغ بوده و از طریق سامانه ثبت بر خط معاملات صادر و دارای کد رهگیری سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد.

۵. صورتحساب الکترونیکی نوع سوم: این صورتحساب توسط مودیانی که به عنوان پذیرنده (درگاه‌های پرداخت) در کشور فعالیت می‌کنند، صادر می‌شود. در این صورتحساب‌ها، اطلاعاتی نظیر شماره پایانه، شماره پذیرنده، شماره سوئیچ، شماره پیگیری، تاریخ و زمان پرداخت و مشخصات پذیرنده پرداخت درج می‌شود. مبلغ پرداختی در این صورتحساب‌ها معمولاً صفر است و اعتبار مالیاتی برای خریدار محاسبه نمی‌شود. این نوع صورتحساب الکترونیکی دارای شماره منحصر به فرد مالیاتی است.

- شماره پیگیری
- تاریخ و زمان پرداخت
- مشخصات پذیرنده
- مبلغ تراکنش

همچنین تأکید شده است که این رسیدها اعتبار مالیاتی برای خریدار ندارند.

۴. ماده ۱۱ قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مؤدیان: این ماده بانک مرکزی را موظف کرده تا با همکاری سازمان امور مالیاتی، ساماندهی دستگاه‌های کارتخوان و درگاه‌های پرداخت الکترونیکی را برای افزایش شفافیت مالی و کنترل تراکنش‌ها انجام دهد.[۶]

۶. ماده ۱۱. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است با همکاری سازمان ظرف مدت یک سال پس از ابلاغ این قانون، نسبت به ساماندهی دستگاههای کارتخوان بانکی و یا درگاههای پرداخت الکترونیکی اقدام نموده و با ایجاد تناظر بین آنها با مجوز فعالیت و شماره اقتصادی بنگاههای اقتصادی به هر یک از پایانه های فروش، شناسه یکتا اختصاص دهد. پس از تخصیص شناسه مذکور، کلیه تراکنش-های انجام شده از طریق حسابهای بانکی متصل به دستگاههای کارتخوان بانکی و نیز درگاههای پرداخت الکترونیکی به عنوان تراکنش-های بانکی مرتبط با فعالیت شغلی صاحب حساب بانکی محسوب شده و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است در چهارچوب قانون و مقررات مربوطه، اطلاعات این تراکنش-های بانکی شامل مانده اول دوره، وجوه واریزی، وجوه برداشت شده و مانده آخر دوره هر حساب بانکی را به منظور تکمیل پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی مؤدیان موضوع ماده (۱۶۹ مکرر) قانون مالیات های مستقیم مصوب ۳/۱۲/۱۳۶۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی به صورت برخط در اختیار سازمان قرار دهد.

جمع‌بندی

اطلاعات درج‌شده بر روی رسید دستگاه کارتخوان به‌منظور ثبت دقیق تراکنش‌ها، شفافیت مالی و امکان نظارت بر تبادلات مالی طراحی شده است. با توجه به "بند ۳-۳ دستورالعمل صدور صورتحساب الکترونیکی (آذرماه)" که خود بر مبنای" ماده ۱۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده" و "اصلاحیه ۱۴۰۱ آن" نوشته شده است، رسید دستگاه های پوز که خود صورتحساب نوع سوم به حساب می آید باید شامل اطلاعاتی نظیر شماره پایانه، شماره پذیرنده، شماره سوئیچ، شماره پیگیری، تاریخ و زمان پرداخت و مشخصات پذیرنده پرداخت باشند. قوانین و مقررات مالیاتی و نظام پرداخت الکترونیکی، فروشندگان را ملزم به ثبت و ارائه این اطلاعات کرده‌اند تا از یک سو امکان کنترل جریان های مالی فراهم شود و از سوی دیگر، حقوق خریداران و مودیان مالیاتی حفظ گردد.

QUICK
ANSWER

دفترهای خاکستری

این دفترها برای پاسخ علمی سریع، مختصر و دقیق به مسئله‌ها و نیازهایی تهیه و تَولید می شود که در حین فعالیت مرکز ملی فضای مجازی و سایر دستگاه ها پیش آمده و به بررسی دقیق و در عین حال سریع نیاز دارند.

پژوهشگاه
فضای مجازی